

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 27 april 2000 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:100) i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i sitt yttrande de förslag i propositionen som avser utgiftsområdena Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20) samt Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23).

I anslutning till yttrandet behandlas även vissa följdmotioner.

Motioner

1999/2000:Fi12 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001–2003 i enlighet med vad som anförts i motionen om riktlinje för budgetarbete.

1999/2000:Fi13 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

3. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001–2003 enligt tabell 9.1 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 9).

1999/2000:Fi14 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om globalt miljöansvar,

17. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområdena 1–27 åren 2001–2003 som riktlinjer för regeringens arbete i enlighet med vad i motionen anförts.

1999/2000:Fi15 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

6. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001–2003 som redovisas i motionen som riktlinjer för regeringens budgetarbete (tabell A).

1999/2000:Fi45 av Berndt Sköldestig (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att inom utgiftsområde 23 skapa utrymme för nyanläggningsstöd för Salixodling.

Utskottet

Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar frågor rörande biologisk mångfald och naturvård, vatten- och luftvård, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, kemikaliekontroll, strålskydd och säkerhetsfrågor kopplade till kärnkraften samt internationellt miljösamarbete. För år 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 1,7 miljarder kronor, varav 1,5 miljarder kronor avser allmän miljö- och naturvård och 0,2 miljarder kronor avser strålskydd och kärnsäkerhet. Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområdet preliminärt fastställs till 2 016 miljoner kronor år 2001, 2 222 miljoner kronor år 2002 och 2 408 miljoner kronor år 2003.

Regeringen beräknar att förstärkningar av utgiftsområdet i enlighet med den nivå som föreslagits i 1999 års ekonomiska vårproposition om ca 840 miljoner kronor för år 2002 förlängs till att omfatta även år 2003. Det innebär att medel tillförs för bl.a. fortsatta satsningar på miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, miljöövervakning samt markinköp och kalkning. Därutöver bedömer regeringen att det finns behov av ytterligare förstärkningar. Därför föreslås utgiftsområdet tillföras 175 miljoner kronor år 2001, 180 miljoner kronor år 2002 och 310 miljoner kronor år 2003. Förstärkningarna omfattar i första hand miljöövervakning, miljöforskning, marksanering samt åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, bland annat skötsel av befintliga reservat.

Motionerna

Enligt Moderata samlingspartiets partimotion Fi12 bör ramen, utöver regeringens förslag, ökas med 900 miljoner kronor för år 2003. I övrigt beräknas ramen preliminärt till 2 016 miljoner kronor för år 2001 och 2 222 miljoner kronor för år 2002 (yrkande 6 delvis). De ökade anslagen inom utgiftsområdet till främst miljöövervakning, miljöforskning, biologisk mångfald och sanering av förorenade markområden fyller ett viktigt behov. Ytterligare värdefulla naturmiljöer säkras genom bildandet av en fond för bevarande av biologisk mångfald. Fonden tillförs 1 miljard kronor år 2003. Fonden bör också vara öppen för donationer. Bildandet av fonden för biologisk mångfald medför att detta viktiga miljöarbete förstärks och kan bedrivas mer långsiktigt. Framtida statliga anslagsökningar för att bevara den biologiska mångfalden kan då begränsas.

Enligt Kristdemokraternas partimotion Fi13 bör ramen, utöver regeringens förslag, ökas med 40 miljoner kronor för år 2001, 50 miljoner kronor för år 2002 och 80 miljoner kronor för år 2003 (yrkande 3 delvis). I motionen betonas bl.a. betydelsen av en sammanhållen syn på sjö- och skogskalkning. Kalkningsanslaget bör för den skull förstärkas och förutom sjökalkning bör skogskalkning nu föras in under detta utgiftsområde.

I Centerpartiets partimotion Fi14 föreslås att ramen, utöver regeringens förslag, ökas med 300 miljoner kronor för år 2001, 600 miljoner kronor för vardera åren 2002 och 2003 (yrkande 17 delvis). Det är viktigt med en offensiv och verkningsfull miljöpolitik. Den politik som skall föras måste möta miljöproblemens ändrade karaktär och ha ett globalt perspektiv. Miljöpolitiken måste vara proaktiv, decentraliserad och förebyggande. För att stimulera det lokala arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser föreslås att s.k. klimatpolitiska program inrättas. Dessa program har alla möjligheter att spela en viktig roll när det gäller att minska utsläppen av växthusgaser och skall inte bindas upp med krav på att generera arbetstillfällen. Miljönyttan skall sättas i främsta rummet. Centerpartiet avser att återkomma med ytterligare förslag på hur utsläppen av växthusgaser kan minska. Miljöforskningen spelar en viktig roll och kan bidra till att förebygga miljöproblem och att dessa kan lösas. Det är positivt att regeringen tillskjuter ytterligare medel till detta område. Ännu återstår dock att se hur stor ökningen blir för forskningen. Det finns vidare ett omfattande behov av att sanera förorenade mark- och vattenområden. Centerpartiet har tidigare föreslagit höjda anslag till detta och det är glädjande att regeringen har tagit intryck och ämnar avsätta mer resurser. Även här återstår att se hur stor regeringens ökning blir.

Vidare framhålls i motionen att miljöproblemen under åren har ändrat karaktär, från att ha varit lokala och väl synliga till att vara svårdefinierade och svårare att härleda. De är inte längre bara lokala företeelser utan globala. Regeringens insatser på miljöområdet under förra och innevarande mandatperiod begränsades i stort sett till de lokala investeringsprogrammen. Detta är inte rätt väg mot ett uthålligt samhälle och Centerpartiet vill i stället vidga miljöpolitikens perspektiv och ge den en global utgångspunkt. De mest påtagliga globala miljöhoten är klimatförändringar och uttunnningen av ozonskiktet. Vattenbrist är ett annat hot som kan skapa grogrund för uppslitande konflikter. Skogsskövling och jordförstöring förstör levnadsrummet för människor, djur och växter. Enligt motionärerna är en hållbar utveckling en nödvändig förutsättning för att fred och säkerhet skall bli varaktiga tillstånd. Vidare fordras internationellt samarbete för att komma till rätta med dessa problem. Sverige måste spela en aktiv roll i detta samarbete (yrkande 15).

Folkpartiet liberalerna föreslår i sin partimotion Fi15 att ramen, utöver regeringens förslag, ökas med 50 miljoner kronor för vardera åren 2001–2003 (yrkande 6 delvis). Den biologiska mångfalden är en förutsättning för människans överlevnad, men också en ständig källa till inspiration och rekreation. Att bevara orörd natur, ostörda rekreationsområden och biologisk mångfald är därför viktiga mål för en liberal miljö- och naturresurspolitik.

Utskottets överväganden

Som framgår av propositionen beräknar regeringen att de förstärkningar av utgiftsområdet i enlighet med den nivå som föreslagits i 1999 års ekonomiska vårproposition för år 2002 förlängs till att omfatta även år 2003. Förstärkningarna avser bl.a. fortsatta satsningar på miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, miljöövervakning samt markinköp och kalkning. När det gäller miljöforskningen skall den tillgodose behoven av

underlag dels för att uppnå miljömålen, dels för att ta fram miljö kvalitetsnormer som kan införas med stöd av miljöbalken. De medel som tillförs sanering och återställning av förorenade områden innebär att ytterligare satsningar på åtgärder kan göras. Dessa åtgärdsprojekt är erfarenhetsmässigt ofta utdragna i tiden eftersom de normalt är miljömässigt känsliga samt komplicerade både vad gäller ansvar och teknik. Miljöövervakningen är ett instrument för att beskriva tillståndet i miljön och följa hur tillståndet förändras och därigenom följa upp de miljömål som statsmakterna har beslutat. Som utskottet tidigare framhållit bör de ökade statliga insatserna för att bevara den biologiska mångfalden inriktas på långsiktigt bevarande i hela skogslandskapet. Det är en angelägen insats att permanent undanta sådan värdefull skogsmark från framtida skogsbruk (1999/2000: MJU1). Naturvårdsverkets nationella plan för kalkning visar att kalkning kommer att vara nödvändig under lång tid framöver. Regeringens förstärkning i denna del innebär att kalkningen kan hållas på en fortsatt hög nivå. Utskottet ansluter sig med det anförda till regeringens bedömning när det gäller att förlänga förstärkningen av utgiftsområdet i enlighet med den nivå som föreslagits i 1999 års ekonomiska vårproposition om ca 840 miljoner kronor för år 2002 till att omfatta även år 2003. Utskottet gör inte heller någon annan bedömning än regeringen beträffande behovet av ytterligare förstärkningar därutöver och att utgiftsområdet därför skall tillföras 175 miljoner kronor för år 2001, 180 miljoner kronor för år 2002 och 310 miljoner kronor för år 2003. Förstärkningarna omfattar i första hand miljöövervakning, miljöforskning, marksanering samt åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, bland annat skötsel av befintliga reservat. Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområdet för åren 2001–2003. Motionerna Fi12 (m) yrkande 6 delvis, Fi13 (kd) yrkande 3 delvis, Fi14 (c) yrkande 17 delvis och Fi15 (fp) yrkande 6 delvis avstyrks.

Riksdagen har nyligen i ett samlat betänkande om miljöpolitiken behandlat regeringens förslag om de svenska miljömålen och en miljöpolitik för ett hållbart Sverige (prop 1997/98:145, bet. 1998/99: MJU6, rskr. 1998/99:183). Det övergripande målet för det miljöpolitiska arbetet är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Sverige skall vidare internationellt vara en pådrivande kraft och ett föregångsland för ekologiskt hållbar utveckling. I förslaget angavs vidare hur miljöpolitiken på olika områden skall föras vidare för att detta övergripande mål skall kunna nås. Bl.a. framhölls att resursanvändningen i ett globalt perspektiv behöver effektiviseras. Inom EU verkar Sverige för en intensifiering av arbetet med att integrera miljöfrågorna i olika samhällssektorer. Det internationella miljösamarbetet skall vara fortsatt handlingsinriktat och offensivt. En målmedveten strävan är att integrera miljöaspekten i frågor som rör handel, bistånd och tekniköverföring. Det internationella samarbetet aktualiserades återigen i samband med riksdagens nyligen avslutade behandling av den årliga skrivelsen Hållbara Sverige (skr. 1999/2000:13, bet. 1999/2000: MJU6, rskr. 1999/2000:132). Vidare bör uppmärksammas att Utredningen om klimatpolitiken och ratificeringen av Kyotoprotokollet nyligen avslutat sitt arbete (SOU 2000:23). Betänkandet är för närvarande

föremål för remissbehandling som skall vara avslutad senast den 18 augusti 2000. Utredningens resultat kommer att ligga till grund för den svenska ratificeringen av Kyotoprotokollet. Mot bakgrund av det anförda finner utskottet ingen anledning att nu i samband med behandlingen av den ekonomiska vårpropositionen föreslå något ställningstagande från riksdagens sida i enlighet med de i motion Fi14 (c) yrkande 15 framförda allmänna uttalandena om det globala miljöansvaret. Utskottet avstyrker därför motionen i berörd del.

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna jordbruk, fiske, trädgårdsnäring, rennäring, djurskydd, djurhälsovård, livsmedelsfrågor, skogsnäring samt högre utbildning och forskning som rör vård och utnyttjande av biologiska naturresurser. För år 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 9,7 miljarder kronor, varav ca 48 % av beloppet finansieras av EG-budgeten. Merparten av EG-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom djurbidrag, intervention och exportbidrag, vilka helt finansieras av EG-budgeten. Därtill kommer delfinansierade stöd såsom miljöersättningar, stöd till mindre gynnade områden och strukturstöd. För att erhålla dessa stöd fordras nationell medfinansiering i storleksordningen 2 miljarder kronor per år. Anslagen till forskning och utbildning uppgår till närmare 1,4 miljarder kronor per år. Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområdet preliminärt fastställs till 13 664 miljoner kronor år 2001, 13 854 miljoner kronor år 2002 och 13 937 miljoner kronor år 2003.

Regeringen har vid beräkningen av utgiftsområdesramen utgått från att de EG-finansierade arealersättningarna och djurbidragen höjs till ca 5,3 miljarder kronor år 2001. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 1999/2000:14) presenterat inriktningen av ett svenskt landsbygdsprogram för perioden 2000–2006. Regeringens förslag till landsbygdsprogram har överlämnats till Europeiska kommissionen för prövning. Ett beslut väntas senast i juni 2000. Programmet kommer att genomföras i full omfattning från år 2001. Regeringen har i annat sammanhang bl.a. föreslagit att energi- och koldioxidskatterna för elektricitet och eldningsolja inom jordbruket skall sänkas fr.o.m. den 1 juli 2000 vilket följer samma princip som inom tillverkningsindustrin. Åtgärderna är ett led i arbetet med att bevara och utveckla ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk. Ytterligare en kostnadsdämpande åtgärd som nu bör vidtas är att ta bort den årliga avgiften för de s.k. blockkartorna inom jordbruket. Regeringen har riksdagens bemyndigande att ta ut avgifter enligt lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter. Inkomsterna på statsbudgeten från dessa avgifter uppgick år 1999 till ca 25 miljoner kronor. Avgiften avskaffas fr.o.m. innevarande år. Av avgörande betydelse för företagets konkurrenskraft är, förutom den enskilde jordbrukarens skicklighet som företagare, den sammantagna effekten av pris-, stöd- och kostnadsnivån. Ett fortsatt analys- och ut-

vecklingsarbete vad gäller kostnadsnivån och kostnadsstrukturen i jordbruket sker inom Jordbruksverket och Livsmedelsekonomiska institutet. I detta sammanhang analyseras bland annat skillnader i den redovisning som publiceras av Eurostat. Mot bakgrund av regeringens ambition att 20 % av jordbruksarealen fram till år 2005 skall ställas om till ekologisk produktion är det angeläget att forskningsprogrammet om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion får en uppföljning. Regeringen kommer därför att i budgetpropositionen för år 2001 föreslå att 35 miljoner kronor per år under tre år avsätts för ekologisk forskning.

I budgetpropositionen för år 2000 har under anslaget D2 *Ersättningar för viltskador m.m.* anvisats 63 miljoner kronor, varav engångsvis 7 miljoner kronor. Rovdjursutredningen överlämnade i januari 2000 sitt slutbetänkande Sammanhållen rovdjurspolitik (SOU 1999:146). I betänkandet, som för närvarande remissbehandlas, tar utredningen upp frågor om bland annat rovdjursförvaltning, inventeringar samt bidrag och ersättningar för de skador som rovdjuren åstadkommer. Mot bakgrund härav, och då skadorna även av annat vilt än rovdjur ökar, avser regeringen att i budgetpropositionen för år 2001 öka anslaget med ytterligare 8 miljoner kronor till 71 miljoner kronor under en treårsperiod. Den närmare användningen av medlen bör övervägas senare. Beslut har nyligen fattats av Statens energimyndighet om att öka de statliga insatserna för forskning och utveckling av bland annat energiskogsproduktion. Regeringen avser att återkomma till frågan om fortsatt stöd till energiskogsodling i budgetpropositionen för år 2001. Regeringen beräknar att tidigare förstärkningar av resurserna för biotopskydd i skog om 100 miljoner kronor år 2002 förlängs till att omfatta även år 2003.

Motionerna

Moderata samlingspartiet föreslår i sin partimotion Fi12 att ramen, i förhållande till regeringens förslag, minskas med 27 miljoner kronor för år 2001 och 31 miljoner kronor för vardera åren 2002 och 2003 (yrkande 6 delvis). Genom förenklade regler och minskad byråkrati vid Statens jordbruksverk kan dess anslag minskas. Det är olyckligt att två myndigheter har ansvaret för ekonomiska beräkningar på livsmedelsområdet. Livsmedelsekonomiska institutet bör därför läggas ner. Miljöeffekterna av de satsningar som under senare år gjorts för att öka den ekologiska produktionen behöver utredas. Vidare bör forskningsmedel öronmärkas för att förbättra kunskapsläget vad gäller den ekologiska produktionens miljö- och hälsoeffekter i jämförelse med den konventionella produktionen. Moderata samlingspartiet anslår totalt 25 miljoner kronor per år under perioden 2001–2003 till forskning inom området ekologisk produktion. Vi anser, i enlighet med vad vi tidigare anfört, att en väl avvägd jakt är ett viktigt instrument för att komma till rätta med viltskadorna. Genom att införa reglerad jakt på säl kan ökningen av anslagen till ersättningar för viltskador begränsas till 7 miljoner kronor per år.

I Kristdemokraternas partimotion Fi13 föreslås att ramen, utöver regeringens förslag, ökas med 323 miljoner kronor för år 2001, 308 miljoner kronor för år 2002 och 738 miljoner kronor för år 2003 (yrkande 3 delvis). Det är

viktigt att använda sig av EU:s möjligheter fullt ut i form av det nuvarande landsbygdsprogrammet. Sverige bör på egen hand komplettera programmet genom en egen insats på ca 300 miljoner kronor. Detta möjliggör ett fortsatt Reko-stöd, miljöstöd till oljeväxtodling samt stöd till mjölkproduktionen i skogs- och mellanbygd. En ökad satsning på exportfrämjande åtgärder är ytterligare ett sätt att stärka den svenska livsmedelsnäringen liksom återinförandet av avbytartjänsten. Förenklade regelverk leder till minskat medelsbehov för Jordbruksverket liksom en reformering av distriktsveterinärorganisationen. Norrlandsjordbrukets utsatta situation måste leda till extra åtgärder. Sammantaget innebär Kristdemokraternas budgetförslag med sänkta skatter och ökade satsningar på jordbruket ett nettotillskott för näringen med drygt 1,9 miljarder kronor.

I Centerpartiets partimotion Fi14 föreslås att ramen, utöver regeringens förslag, ökas med 775 miljoner kronor för vardera åren 2001–2003 (yrkande 17 delvis). Vid sammanslagningen till en landsbygdsagenda i en särskild landsbygdsförordning erhöll Sverige en mycket dålig tilldelning av EG-resurser. Tilldelningen blev ca 1 300 miljoner kronor per år. För svensk del innebär detta en förlust på ca 500 miljoner kronor per år i utebliven EG-finansiering. Konsekvensen kan bli att ambitionen i det svenska miljöprogrammet för jordbruket måste dras ned. Detta innebär minskade möjligheter att hålla landskapet öppet och att bevara den biologiska mångfalden. Vidare innebär detta att konkurrenssituationen för svenska bönder och den svenska landsbygden försämras ytterligare. Det finns anledning att konstruktivt verka för att hitta en lösning som innebär att denna skada minimeras. Därför tillför Centerpartiet medel till utgiftsområdet. Partiet är kritiskt till att ersättningen för produktionsbortfall vid epizootutbrott endast är 50 % av kostnaden. Ersättningsreglerna bör utformas så att det förebyggande arbetet stimuleras och ersättningsnivåerna bör kopplas till om djurägaren anslutit sig till ett kontrollprogram eller inte. Ersättning bör utgå med 100 % för besättningar som är anslutna till ett kontrollprogram. För besättningar som inte är anslutna bör ersättning utgå med 70 %. Centerpartiet avsätter medel för att detta skall kunna realiseras. Det är viktigt att det ges klara signaler beträffande stödet till energiskogsodling. Centerpartiet är villigt att medverka till detta och avsätter därför 10 miljoner kronor per år till fortsatt stöd för energiskogsodling.

Folkpartiet liberalerna föreslår i sin partimotion Fi15 att anslagen ökas för att garantera bättre djurhållning — framför allt avseende tillsyn av djurtransporter — med sammanlagt 11 miljoner kronor. Totalt föreslås dock att ramen, i förhållande till regeringens förslag, minskas med 39 miljoner kronor för vardera åren 2001–2003 (yrkande 6 delvis).

Enligt motion Fi45 (s) bör det inom utgiftsområde 23 skapas ett utrymme för fortsatt nyanläggningsstöd för Salixodling. Statens energimyndighet har med bakgrund av Salixodlingens potential och konkurrenskraft gentemot andra bränslen under år 1999 beslutat att öka forsknings- och utvecklingsanslagen med 20 % årligen. Staten har sedan år 1997 lämnat stöd för anläggningen av energiskog (Salix). Dessutom har energimyndigheten anslagit 48 miljoner kronor till forskning om fasta biobränslen från jordbruksmark, varav merparten har gått till Salixforskning. Denna satsning har gjort Sverige

till en ledande nation när det gäller Salixodlingens utveckling. Ett fortsatt stöd till nyanläggning av Salixodlingar är oerhört viktigt. Bl.a. för att få tillräckligt stor areal odlad med Salix så att stordriftsfördelarna kan tillvaratas.

Utskottets överväganden

Som framgår av propositionen har regeringen vid beräkningen av utgiftsområdesramen utgått från att de EG-finansierade arealersättningarna och djurbidragen höjs till ca 5,3 miljarder kronor år 2001. När det gäller det svenska landsbygdsprogrammet för perioden 2000–2006 väntas Europeiska kommissionens beslut senast i juni 2000. Programmet kommer att genomföras i full omfattning från år 2001. Utskottet har tidigare anslutit sig till bedömningen att den ekologiskt odlade arealen bör kunna fördubblas (20 %) till år 2005 (1999/2000:MJU2). Den ekologiska produktionen är en del i en strategisk satsning för ett hållbart svenskt jordbruk och en fortsatt utveckling av denna produktion är ett prioriterat område. Som regeringen nu framhåller i propositionen är det angeläget att forskningsprogrammet om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion får en uppföljning och utskottet ansluter sig till regeringens förslag i denna del. När det gäller viltskadorna delar utskottet regeringens bedömning beträffande behovet av en förstärkning. Den närmare användningen av medlen bör övervägas senare. Plantering av energiskog (Salix) är ett utmärkt sätt att utnyttja uttagen areal för en lönsam produktion av träbränsle på åkermark. Staten har sedan år 1997 lämnat stöd för anläggning av energiskog. För innevarande budgetår har 10 miljoner kronor reserverats för detta ändamål. Dessutom har Statens energimyndighet nyligen beslutat att öka de statliga insatserna för forskning och utveckling av bland annat energiskogsproduktion. Enligt utskottets mening främjas en fortsatt positiv utveckling på detta område av fasta regler. Utskottet anser att det föreligger oklarheter i fråga om ansvaret för salixodlingen och dess villkor och förutsätter att regeringen löser denna fråga. Mot bakgrund av 1997 års energipolitiska beslut förutsätter utskottet vidare att fortsatt stöd till energiskogsodling kommer att utgå och tas upp i samband med budgetpropositionen för år 2001. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller en förlängning av den tidigare förstärkningen av resurserna för biotopskydd i skog till att omfatta även år 2003. Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområdet för åren 2001–2003. Motionerna Fi12 (m) yrkande 6 delvis, Fi13 (kd) yrkande 3 delvis, Fi14 (c) yrkande 17 delvis, Fi15 (fp) yrkande 6 delvis och Fi45 (s) avstyrks.

Stockholm den 11 maj 2000

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Dan Ericsson

I beslutet har deltagit: Dan Ericsson (kd), Sinikka Bohlin (s), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gudrun Lindvall (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Jonas Ringqvist (v), Berit Adolfsson (m) och Anders G Högmark (m).

Avvikande meningar

1. Utgiftsområden

Ingvar Eriksson, Catharina Elmsäter-Svärd, Berit Adolfsson och Anders G Högmark (alla m) anför:

När det gäller utgiftsområde 20 framhåller vi i vår partimotion Fi12 att de ökade anslagen inom utgiftsområdet till främst miljöövervakning, miljöforskning, biologisk mångfald och sanering av förorenade markområden fyller ett viktigt behov. Ytterligare värdefulla naturmiljöer säkras genom bildandet av en fond för bevarande av biologisk mångfald. Fonden tillförs 1 miljard kronor år 2003. Fonden bör också vara öppen för donationer. Bildandet av fonden för biologisk mångfald medför att detta viktiga miljöarbete förstärks och kan bedrivas mer långsiktigt. Framtida statliga anslagsökningar för att bevara den biologiska mångfalden kan då begränsas. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi12 yrkande 6 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 20 utökas med 900 miljoner kronor för år 2003. För åren 2001 och 2002 föreslås ingen förändring i förhållande till regeringens förslag.

När det gäller utgiftsområde 23 framhåller vi i vår motion Fi12 att man genom förenklade regler och minskad byråkrati vid Statens jordbruksverk kan minska dess anslag. Det är olyckligt att två myndigheter har ansvaret för ekonomiska beräkningar på livsmedelsområdet. Livsmedelsekonomiska institutet bör därför läggas ner. Miljöeffekterna av de satsningar som under senare år gjorts för att öka den ekologiska produktionen behöver utredas. Vidare bör forskningsmedel öronmärkas för att förbättra kunskapsläget vad gäller den ekologiska produktionens miljö- och hälsoeffekter i jämförelse med den konventionella produktionen. Moderata samlingspartiet anslår totalt 25 miljoner kronor per år under perioden 2001–2003 till forskning inom området ekologisk produktion. I enlighet med vår tidigare uppfattning anser vi att ett viktigt instrument för att komma till rätta med viltskadorna är en väl avvägd jakt. Genom att införa reglerad jakt på säl kan ökningen av anslagen till ersättningar för viltskador begränsas till 7 miljoner kronor per år. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi12 yrkande 6 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 minskas med 27 miljoner kronor för år 2001 och 31 miljoner kronor för vardera åren 2002 och 2003.

2. Utgiftsområden

Dan Ericsson och Caroline Hagström (båda kd) anför:

När det gäller utgiftsområde 20 framhåller vi i vår partimotion Fi13 bl.a. betydelsen av en sammanhållen syn på sjö- och skogskalkning. Kalkningsanslaget bör för den skull förstärkas och förutom sjökalkning bör skogskalkning nu föras in under detta utgiftsområde. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi13 yrkande 3 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 20 utökas med 40 miljoner kronor för år 2001, 50 miljoner kronor för år 2002 samt med 80 miljoner kronor för år 2003.

När det gäller utgiftsområde 23 framhåller vi i vår motion Fi13 att det är viktigt att använda sig av EU:s möjligheter fullt ut i form av det nuvarande landsbygdsprogrammet. Sverige bör på egen hand komplettera programmet genom en egen insats på ca 300 miljoner kronor. Detta möjliggör ett fortsatt Reko-stöd, miljöstöd till oljeväxtodling samt stöd till mjölkproduktionen i skogs- och mellanbygd. En ökad satsning på exportfrämjande åtgärder är ytterligare ett sätt att stärka den svenska livsmedelsnäringen liksom återinförandet av avbytartjänsten. Förenklade regelverk leder till minskat medelsbehov för Jordbruksverket liksom en reformering av distriktsveterinärorganisationen. Norrlandsjordbrukets utsatta situation måste leda till extra åtgärder. Sammantaget innebär Kristdemokraternas budgetförslag med sänkta skatter och ökade satsningar på jordbruket ett nettotillskott för näringen med drygt 1,9 miljarder kronor. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi13 yrkande 3 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 utökas med 323 miljoner kronor för år 2001, 308 miljoner kronor för år 2002 samt med 738 miljoner kronor för år 2003.

3. Utgiftsområden m.m.

Eskil Erlandsson (c) anför:

När det gäller utgiftsområde 20 framhåller vi i vår partimotion Fi14 att det är viktigt med en offensiv och verkningsfull miljöpolitik. Den politik som skall föras måste möta miljöproblemens ändrade karaktär och ha ett globalt perspektiv. Miljöpolitiken måste vara proaktiv, decentraliserad och förebyggande. För att stimulera det lokala arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser föreslås att s.k. klimatpolitiska program inrättas. Dessa program har alla möjligheter att spela en viktig roll när det gäller att minska utsläppen av växthusgaser och skall inte bindas upp med krav på att generera arbetstillfällen. Miljönyttan skall sättas i främsta rummet. Centerpartiet avser att återkomma med ytterligare förslag på hur utsläppen av växthusgaser kan minska. Miljöforskningen spelar en viktig roll och kan bidra till att förebygga miljöproblem och att dessa kan lösas. Det är positivt att regeringen tillskjuter ytterligare medel till detta område. Ännu återstår dock att se hur stor ökningen blir för forskningen. Det finns vidare ett omfattande behov av att sanera förorenade mark- och vattenområden. Centerpartiet har tidigare föreslagit höjda anslag till detta och det är glädjande att regeringen har tagit intryck och ämnar avsätta mer resurser. Även här återstår att se hur stor

regeringens ökning blir. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi14 yrkande 17 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 20 utökas med 300 miljoner kronor för år 2001 samt 600 miljoner kronor för vardera åren 2002 och 2003.

Miljöproblemen under åren har ändrat karaktär, från att ha varit lokala och väl synliga till att vara svårdefinierade och svårare att härleda. De är inte längre bara lokala företeelser utan globala. Regeringens insatser på miljöområdet under förra och innevarande mandatperiod begränsades i stort sett till de lokala investeringsprogrammen. Detta är inte rätt väg mot ett uthålligt samhälle och Centerpartiet vill i stället vidga miljöpolitikens perspektiv och ge den en global utgångspunkt. De mest påtagliga globala miljöhoten är klimatförändringar och uttunnningen av ozonskiktet. Vattenbrist är ett annat hot som kan skapa grogrund för uppslitande konflikter. Skogsskövling och jordförstöring förstör levnadsrummet för människor, djur och växter. Enligt Centerpartiets mening är en hållbar utveckling en nödvändig förutsättning för att fred och säkerhet skall bli varaktiga tillstånd. Vidare fordras internationellt samarbete för att komma till rätta med dessa problem. Sverige måste spela en aktiv roll i detta samarbete. Det anförda bör ges regeringen till känna (yrkande 15).

När det gäller utgiftsområde 23 framhåller vi i vår motion Fi14 att Sverige vid sammanslagningen till en landsbygdsagenda i en särskild landsbygdsförordning erhöll en mycket dålig tilldelning av EG-resurser. Tilldelningen blev ca 1 300 miljoner kronor per år. För svensk del innebär detta en förlust på ca 500 miljoner kronor per år i utebliven EG-finansiering. Konsekvensen kan bli att ambitionen i det svenska miljöprogrammet för jordbruket måste dras ned. Detta innebär minskade möjligheter att hålla landskapet öppet och att bevara den biologiska mångfalden. Vidare innebär detta att konkurrenssituationen för svenska bönder och den svenska landsbygden försämras ytterligare. Det finns anledning att konstruktivt verka för att hitta en lösning som innebär att denna skada minimeras. Därför tillför Centerpartiet medel till utgiftsområdet. Partiet är kritiskt till att ersättningen för produktionsbortfall vid epizootutbrott endast är 50 % av kostnaden. Ersättningsreglerna bör utformas så att det förebyggande arbetet stimuleras och ersättningsnivåerna bör kopplas till om djurägaren anslutit sig till ett kontrollprogram eller inte. Ersättning bör utgå med 100 % för besättningar som är anslutna till ett kontrollprogram. För besättningar som inte är anslutna bör ersättning utgå med 70 %. Centerpartiet avsätter medel för att detta skall kunna realiseras. Det är viktigt att det ges klara signaler beträffande stödet till energiskogsodling. Centerpartiet är villigt att medverka till detta och avsätter därför 10 miljoner kronor per år till fortsatt stöd för energiskogsodling. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi14 yrkande 17 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 utökas med 775 miljoner kronor för vardera åren 2001–2003.

4. Utgiftsområden

Harald Nordlund (fp) anför:

När det gäller utgiftsområde 20 framhåller vi i vår partimotion Fi15 att den biologiska mångfalden är en förutsättning för människans överlevnad, men också en ständig källa till inspiration och rekreation. Att bevara orörd natur, ostörda rekreationsområden och biologisk mångfald är därför viktiga mål för en liberal miljö- och naturresurspolitik. Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi15 yrkande 6 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 20 utökas med 50 miljoner kronor för vardera åren 2001–2003.

När det gäller utgiftsområde 23 föreslår vi i vår motion Fi15 att anslagen bör ökas för att garantera bättre djurhållning — framför allt avseende tillsyn av djurtransporter — med sammanlagt 11 miljoner kronor. Vi föreslår dock sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi15 yrkande 6 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 minskas med 39 miljoner kronor för vardera åren 2001–2003.